

Møte mandag den 16. november kl. 11

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 14):

1. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende bostøtte til barnefamilier (Innst. S. nr. 20 (1998-99), jf. Dokument nr. 3:13 (1997-98))
2. Referat

Presidenten: Representantene Åse Gunhild Woie Duesund, Grethe Fossli, Leif Lund, Ivar Kristiansen og Gunn Karin Gjøl, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

De innkalte vararepresentanter, for Vest-Agder fylke Sigmund Kroslid og for Akershus fylke André Kvakkestad, har tatt sete.

S a k n r . 1

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende bostøtte til barnefamilier (Innst. S. nr. 20 (1998-99), jf. Dokument nr. 3:13 (1997-98))

Kristin Halvorsen (SV) (ordfører for saken): Både president og medrepresentanter kan belage seg på at det ikke blir noen stor og voldsom debatt om dette temaet. Jeg har bare lyst til å knytte noen kommentarer til den undersøkelsen Riksrevisjonen har gjort når det gjelder bostøtte til barnefamilier.

Bostøtten ble altså lagt om i 1997 og administrativt samordnet under Sosial- og helsedepartementet. Det betyr at ordningen er forholdsvis ny og lagt om, og at det er grunnlag for å gå igjennom den og se om den fungerer i tråd med intensjonene. Det er derfor gjort en undersøkelse blant 334 barnefamilier om hvorvidt bostøtteordningen fungerer etter hensikten. Det komiteen først og fremst har lagt vekt på, og som Riksrevisjonen har lagt vekt på, er at blant barnefamilier med to inntekter er det mange som faller under inntektsgrensen for bostøtte, men som likevel ikke mottar bostøtte. Hovedgrunnen til dette er den boligavgrensningen som ligger i regelverket, og som betyr at hvis en har fullfinansiert en bolig i private kredittinstitusjoner og ikke i Husbanken, eller hvis en f.eks. bor i et borettslag og borettslaget refinansierer fra Husbanken til en privat kredittinstitusjon, faller man utenfor ordningen. Det er først og fremst dette som har vært temaet som komiteen har lagt vekt på når man har vurdert saken.

Det komiteen ber om, er at departementet ser nærmere og nøye på hvordan bostøtteordningen utformes, slik at en kan innhente noen av de barnefamiliene som ut fra inntektsmål opplagt burde vært innenfor ordningen, men som likevel faller utenfor. Det er en enstemmig komite som ber om at man vurderer dette som går på boligavgrensningen, som jeg var inne på tidligere, men også at

bostøtte ved eie av bolig gis en bred vurdering, at det bør legges vekt på muligheten til å forbedre boligstandarden mens man har bostøtte, og at man må sørge for at tryggheten ved inntektsbortfall også sikres. Komiteen har bedt om at dette blir vurdert i forbindelse med de årlige budsjettproposisjonene, og at det blir gitt oppmerksomhet i det framtidige arbeidet med ordningen.

Statsråd Ragnhild Queseth Haarstad: Jeg vil innledningsvis understreke at jeg mener det er nyttig at Riksrevisjonen valgte gjennomgang av bostøtte til barnefamilier som et av de første prosjektene for sin nye forvaltningsrevisjon. Som kommunalminister – for det er altså Kommunal- og regionaldepartementet som har samordningsansvaret når det gjelder bostøtte – har jeg vært opptatt av å videreutvikle statens bostøtte til barnefamilier.

Norge bruker mindre penger på bostøtte til barnefamilier enn andre nordiske og vesteuropeiske land. De siste årene har oppmerksomheten vært konsentrert om å forbedre bostøtten til pensjonister og trygdede, bl.a. gjennom samordning av statens bostøtteordninger. Også kommunale bostøtteordninger er i hovedsak innrettet mot pensjonister og trygdede. Riksrevisjonen bekrefter at bevilgningen til bostøtte til barnefamilier konsentreres til de barnefamiliene som har lavest inntekt og er aller mest utsatt, nemlig enslige forsørgere. Med de lave inntektsgrensene blir det svært få barnefamilier med to voksne som er så vanskeligstilt at de får bostøtte. Som Riksrevisjonen peker på, burde vi nådd langt flere barnefamilier som sliter med lave inntekter i forhold til utgifterne til nøktern bolig. Jeg kan derfor love at departementet vil følge opp kontrollkomiteens anmodning om at dette forholdet skal vies særlig oppmerksomhet framover. Regjeringen har allerede i statsbudsjettet for 1999 foreslått forbedringer i regelverket som gjør at flere barnefamilier med to voksne og svært svak økonomi kan få bostøtte.

Vi vil også følge opp med en gradvis avvikling av bostøttens avhengighet av finansieringskilde, i tråd med Riksrevisjonens anvisninger. Også her kan jeg vise til at Regjeringen allerede er på riktig spor når det i statsbudsjettet for 1999 foreslås å oppheve avhengighet av finansieringskilde når det gjelder utleieboliger. Riksrevisjonens rapport er en god veiviser for videre utvidelser og forbedringer av bostøtteordningen, og jeg er glad for at en enstemmig kontrollkomite følger opp Riksrevisjonens merknader. Samtidig er det jo slik at forbedringer og utvidelser koster penger. Det blir da viktig å vurdere mulighetene for bedre fordeling og utnyttelse av de til enhver tid gitte bevilgninger. Rapporten viser at de pengene som i dag brukes på bostøtte til barnefamilier, treffer meget bra. Ett tiltak av omfordelende karakter det pekes på, er at det mangler rutiner for avkorting av bostøtten ved inntektsøkninger etter ligningen to år tilbake. Dette vil det bli gjort noe med.

I departementets samarbeid og dialog med Riksrevisjonen under utarbeidelse av rapporten oppstod en diskusjon om begrepet «boliganskaffelse». Det som bør være avgjørende, er at bostøtten i dag faktisk virker slik at en

barnefamilie som må ta til takke med dårlige og uverdige boforhold fordi den ikke har råd til noe mer, nettopp ser seg i stand til å kjøpe eller leie en tilfredsstillende, nøktern bolig i forvissning om at familien da også får bostøtte. Dette er den viktigste grunnen til at det hvert år kommer mange nye barnefamilier inn i ordningen. Jeg er enig med Riksrevisjonen i at behovet for ytterligere forbedringer av boligstandarden også kan melde seg etter denne førstegangsanskaffelsen, men det har etter mitt skjønn tross alt lavere prioritet.

Kontrollkomiteen benytter anledningen til å etterlyse departementets gjennomgang av kommunale bostøtteordninger. Jeg kan opplyse at denne gjennomgangen vil komme i den varslede stortingsmelding om Husbankens virksomhet, som legges fram nå i slutten av denne måneden.

Til slutt et lite tankekor: I Regjeringens arbeid med stortingsmeldingen om levekår arbeider vi med et bredt materiale om de norske husholdningene som har dårligst råd og sliter mest, også med dårlige boforhold. Det er en altfor stor avstand mellom disse og den majoriteten av oss som har det gjennomgående bra, ikke minst når det gjelder bolig. Mange av de vanskeligst stilte er unge enslige, og her finner vi også dessverre de stadig flere bostedsløse. I motsetning til de fleste andre land vi bør kunne sammenligne oss med, gis det i Norge bare bostøtte til enslige i den grad de har trygdeinntekt. De vanskeligstilte som ikke fanges opp av trygdesystemet, fanges derfor heller ikke opp av bostøtten, dette bare som en påminnelse om at det i arbeidet med å videreutvikle den statlige bostøtteordningen ligger store utfordringer. La meg dessuten nevne bostøttebehovet som følger av at sosialomsorgen i stadig større grad innrettes mot at en omsorgstrengende bor i egen bolig og i mindre grad på institusjon eller hjemme hos pårørende, enten det gjelder psy-

kisk utviklingshemmede, omsorgstrengende eldre, mennesker med psykiske lidelser, rusmiddelproblemer e.l. Det synes klart at statlig bostøtte er nødvendig for å nå våre mål i velferdspolitikken, levekårspolitikken og sosialpolitikken. Da tenker jeg også på det kanskje aller viktigste med å ha en statlig bostøtteordning, nemlig at den er påregnelig, forutsigbar og stabil over tid. Riksrevisjonens rapport er et godt bidrag til denne videreutviklingen, og jeg skal gjøre mitt for å følge opp kontrollkomiteens enstemmige merknader til rapporten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 3:13 (1997-98) – Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende bostøtte til barnefamilier – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 11.15.
